



บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อ เสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในบท  
นี้นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการ  
วิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อ เสนอแนะ

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและการดำเนินงานห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒน  
บริหารศาสตร์
2. สำรวจการใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒน-  
บริหารศาสตร์
3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดดำเนินงานห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริ-  
หารศาสตร์

#### วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนไว้ดังนี้คือ

1. การเลือก เอกสารที่เกี่ยวกับห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และ  
มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย ฉบับแก้ไขใหม่ พ.ศ.2526
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้  
คือ อาจารย์ประจำทั้งหมดของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 98 คน และนักศึกษาของ  
สถาบันที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่สอง ปีการศึกษา 2526 โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ  
ง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างร้อยละ 30 ของนักศึกษาทั้งหมด ได้  
กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 239 คน

3. การสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 2 ชุด คือ สำหรับอาจารย์และนักศึกษา ในแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ซึ่งมุ่งศึกษาเกี่ยวกับ เพศ อายุ คณะที่สังกัด ตำแหน่งทางวิชาการ ระดับการศึกษา จำนวนชั่วโมงที่สอน/สัปดาห์ และงานวิจัยที่ทำในปัจจุบันและอดีต สำหรับอาจารย์ และสำหรับนักศึกษามุ่งศึกษาเกี่ยวกับ เพศ คณะ และชั้นปีที่ศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุด ในเรื่องวิธีใช้ห้องสมุด ความถี่ในการ เข้าใช้ห้องสมุด เวลาที่ชอบ เข้าใช้ห้องสมุด ความสำคัญของห้องสมุดต่อการเรียนการสอน ลักษณะการใช้ตู้บัตรรายการ การค้นหาสิ่งที่ต้องการจากห้องสมุด ทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้ในการค้นคว้ามาก จุดประสงค์สำคัญในการ เข้าใช้ห้องสมุด และความจำเป็นของการปฐมนิเทศเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดสำหรับนักศึกษาใหม่ สำหรับอาจารย์และสำหรับนักศึกษา เป็นคำถาม เกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุดในเรื่อง จำนวนชั่วโมง/สัปดาห์ในการ เข้าใช้ห้องสมุด เวลาที่ชอบ เข้าใช้ห้องสมุด ความสำคัญของห้องสมุดต่อการเรียนการสอน การค้นหาและผลของการค้นหาหนังสือจากห้องสมุด ภูมิหลังในการใช้ห้องสมุด ความเข้าใจในการใช้บัตรรายการ ความจำเป็น เป็น ใน เรื่องการปฐมนิเทศ เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดสำหรับนักศึกษาใหม่ จุดประสงค์ในการ เข้าใช้ห้องสมุดและทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้ในการค้นคว้ามาก

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพอใจ เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ หนังสือ วัสดุการอ่านอื่น ๆ โสตทัศนวัสดุ เครื่องมือช่วยค้นคว้า บุคลากร ระเบียบข้อบังคับ และการบริการของห้องสมุด ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เหมือนกันทั้งของอาจารย์และนักศึกษา

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะในการใช้ห้องสมุด ในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ หนังสือวารสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุของห้องสมุด เครื่องมือช่วยค้นคว้า บุคลากรห้องสมุด ระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด บริการของห้องสมุด และอื่น ๆ ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เหมือนกันทั้งของอาจารย์และนักศึกษาเช่นกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนจากอาจารย์จำนวน 51 ชุด หรือร้อยละ 52.04 และจากนักศึกษา 213 ชุด หรือร้อยละ 89.12

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพการใช้ห้องสมุด วิเคราะห์โดยทาคความถี่และค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความพอใจในด้านต่าง ๆ ทั้ง 9 ด้าน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปของตารางและบรรยาย สำหรับข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของการบรรยายความโดยใช้มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์

#### ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ เอกสารและสัมภาษณ์

1. ด้านอาคารสถานที่ สำนักบรรณสารการพัฒนา เป็นหน่วยงานห้องสมุดที่มีอาคาร เป็นเอกเทศ และเป็นศูนย์กลางซึ่งมีความสะดวกสำหรับผู้มาใช้พอสมควร ตัวอาคารตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม กล่าวคือ ใกล้ทาง เข้า-ออก มีเนื้อที่บริเวณรอบข้างกว้างขวางพอควร การออกแบบอาคาร เหมาะสม มีลักษณะดึงดูดคนเข้าไปได้ การจัดแบ่ง เนื้อที่ภายใน เป็นไปตามลักษณะและหน้าที่ของห้องสมุด สำหรับ เนื้อที่สำหรับ เก็บหนังสือในสภาพปัจจุบันยัง เพียงพอสำหรับจำนวนหนังสือที่มีอยู่ เมื่อเทียบกับ เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย ส่วน เนื้อที่สำหรับบุคลากรและอื่น ๆ บางส่วน เหมาะสมตรงตามมาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย แต่ในบางส่วนยังขาดอยู่ ทั้งนี้ เนื่องจากนับตั้งแต่สร้างตึกมาจนถึงปัจจุบันกว่า 10 ปีแล้ว จำนวนบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ได้เพิ่มขึ้นทุกปี อย่างไรก็ตาม สำนักบรรณสารการพัฒนาได้วางแผนขออนุมัติขยายอาคารในปีงบประมาณ 2528 ซึ่งอาจจะช่วยลดปัญหาด้าน เนื้อที่ได้
2. ด้านโครงสร้างและการบริหาร โครงสร้างของห้องสมุด เป็น เช่นเดียวกับหน่วยงานทางวิชาการระดับคณะของสถาบัน คือมีฐานะ เป็นสำนัก เทียบ เท่าคณะต่าง ๆ ของสถาบัน ซึ่งสถานภาพของห้องสมุด อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของห้องสมุดและผู้บริหารห้องสมุด ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนตามที่มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ สำหรับระบบการบริหารงานห้องสมุด สำนักบรรณสารการพัฒนา เป็นห้องสมุดแห่งเดียวของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีระบบบริหารงานแบบรวมอำนาจบริหาร (Centralization) รวมทุกอย่างไว้ในห้องสมุดของสถาบันแห่งเดียว ทำให้การดำเนินงาน เป็นไปได้อย่างคล่องตัวสามารถสนองความต้องการที่วางไว้ได้อย่างเต็มที่

3. ด้านบุคลากรของห้องสมุด เมื่อเทียบกับมาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัยแล้ว พบว่า จำนวนบุคลากรห้องสมุดมีจำนวนน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในทุกฝ่ายของสำนักบรรณสาร - การพัฒนา เนื่องจากจำนวนงบประมาณที่มีจำกัด การขอตั้งอัตราใหม่ก็จะไม่ได้รับอนุมัติ

4. ด้านงบประมาณ สำนักบรรณสารการพัฒนาได้รับงบประมาณประจำปีในแต่ละปีสูงกว่า เกณฑ์ขั้นต่ำตามมาตรฐานห้องสมุดกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 10 ของงบประมาณของสถาบัน ซึ่งในช่วงระยะ 10 ปีที่ผ่านมา สำนักบรรณสารการพัฒนาได้รับงบประมาณเกินกว่าร้อยละ 10 คือ ร้อยละ 10.58 จนถึง 14.91 (ดูรายละเอียดตารางที่ 3 หน้า 54)

5. ด้านทรัพยากรห้องสมุด สำนักบรรณสารการพัฒนาได้ดำเนินการจัดหาหนังสือ วารสาร และวัสดุอื่น ๆ เพื่อบริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดโดยคำนึงถึงความต้องการในหลักสูตร โครงการวิจัย และโครงการบริการชุมชนของสถาบัน เป็นหลัก รวมทั้งสิ่งตีพิมพ์ใหม่ ๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เพิ่มพูนความรู้ ซึ่งนับว่าห้องสมุดได้พยายามดำเนินการจัดหาทรัพยากรให้เพียงพอ กับความต้องการ เมื่อ เทียบกับ เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดกับสภาพปัจจุบัน

6. ด้านบริการของห้องสมุด สำนักบรรณสารการพัฒนาได้จัดบริการด้านต่าง ๆ ไว้อย่างเพียงพอสำหรับบริการที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรจะให้ โดยได้พยายามปรับปรุงการให้บริการให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบ่ง เป็นข้อมูลจากแบบสอบถามอาจารย์และแบบสอบถาม นักศึกษา ดังมีรายละเอียดดังนี้

จากแบบสอบถามอาจารย์ พบว่า อาจารย์ผู้ตอบร้อยละ 80.4 เป็นชาย อาจารย์ ส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 56.9) และดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 45.1 อาจารย์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.39) เคยทำงานวิจัยมาแล้ว 1-5 โครงการ สภาพการใช้ห้องสมุด อาจารย์ร้อยละ 96.08 เข้าไปใช้ห้องสมุดด้วยตนเองใน เวลาที่ต้องการค้นคว้า ร้อยละ 90.2 ใช้วิธีค้นหาหนังสือ วัสดุต่าง ๆ จากตู้บัตรรายการ และ ร้อยละ 92.9 สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการจากห้องสมุดได้ อาจารย์ร้อยละ 100 ใช้หนังสือ ภาษาอังกฤษในการค้นคว้ามากที่สุด รองลงมาร้อยละ 92.16 ใช้วารสารภาษาอังกฤษ อาจารย์ ร้อยละ 94.12 ใช้ห้องสมุดเพื่อยืมและคืนหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุต่าง ๆ ของห้องสมุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของห้องสมุด พบว่า อาจารย์มีความพอใจปานกลางในเรื่องสถานที่ตั้ง ( $\bar{X} = 3.45$ ) อาคารห้องสมุด ( $\bar{X} = 3.43$ ) และสภาพแวดล้อมของห้องสมุด ( $\bar{X} = 3.37$ ) ของคู่มือรายการ ( $\bar{X} = 3.28$ ) ชั้นหนังสือ ( $\bar{X} = 3.26$ ) และพอใจน้อยในเรื่องความสะดวกของห้องน้ำ

ด้านทรัพยากรห้องสมุด พบว่า อาจารย์มีความพอใจปานกลางในเรื่องหนังสือภาษาต่างประเทศ ( $\bar{X} = 3.49$ ) หนังสืออ้างอิง ( $\bar{X} = 3.16$ ) วารสารภาษาไทย ( $\bar{X} = 3.36$ ) และวารสารภาษาต่างประเทศ ( $\bar{X} = 3.12$ )

ด้านโสตทัศนวัสดุ อาจารย์มีความพอใจปานกลางในเรื่องไมโครฟอร์ม ( $\bar{X} = 3.04$ ) และพอใจน้อยในเรื่องภาพยนตร์ ( $\bar{X} = 2.18$ )

ด้านเครื่องมือช่วยค้นหา พบว่าอาจารย์มีความพอใจปานกลางทุกเรื่องเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือและใช้ประโยชน์จากบัตรรายการและการจัดเก็บ

ด้านบุคลากร พบว่า อาจารย์มีความพอใจมากในเรื่องความเต็มใจที่จะให้บริการ ( $\bar{X} = 3.84$ ) และความรู้ในการปฏิบัติของบุคลากร ( $\bar{X} = 3.63$ ) และพอใจปานกลางในเรื่องจำนวนบุคลากรที่ให้บริการ ( $\bar{X} = 3.24$ )

ด้านระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด พบว่า อาจารย์มีความพอใจปานกลางในเรื่องเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของห้องสมุดทุกเรื่อง โดยเฉพาะในเรื่องระยะเวลาที่ให้ยืม ( $\bar{X} = 3.22$ ) ส่วนด้านบริการของห้องสมุด อาจารย์มีความพอใจมากในบริการตอบคำถามและช่วยค้นหา ( $\bar{X} = 3.86$ ) รองลงมาคือ บริการยืม-คืนหนังสือวารสาร วัสดุต่าง ๆ ( $\bar{X} = 3.66$ ) แต่มีความพอใจน้อยในบริการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ประจำเดือน บริการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และบริการฝึกหัดภาษาตามลำดับ

จากแบบสอบถามนักศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาชายมากกว่าคือ ร้อยละ 55.9 และร้อยละ 76.5 เป็นนักศึกษาในชั้นปีที่ 2 สภาพการใช้ห้องสมุด พบว่า นักศึกษาร้อยละ 39.9 มีเวลาว่างในการเข้าใช้ห้องสมุดโดยเฉลี่ย 6-10 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 62.44 ชอบเข้าใช้ห้องสมุดในเวลาว่างระหว่างชั่วโมงเรียน สำหรับการค้นหาหนังสือจากห้องสมุด ร้อยละ 74.20 ใช้วิธีดูจากคู่มือรายการ และร้อยละ 54.50 พอเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้บัตรรายการการค้นหาสิ่งที่ต้องการจากห้องสมุด ร้อยละ 67.10 สามารถค้นหาได้เป็นส่วนมาก และร้อยละ 51.64 ได้รับความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดจากการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดแก่นักศึกษาใหม่ นักศึกษาร้อยละ 76.99 เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อยืมหนังสือและสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด และ

ร้อยละ 63.85 ใช้หนังสือภาษาไทยสำหรับการค้นคว้ามากที่สุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของห้องสมุด พบว่า นักศึกษามีความพอใจปานกลางในเรื่องสถานที่ตั้ง ( $\bar{X} = 3.45$ ) การรักษาความสะอาดสถานที่ ( $\bar{X} = 3.21$ ) ขนาดและที่ตั้งของตู้บัตรรายการ ( $\bar{X} = 3.21$ ) และชั้นหนังสือ ( $\bar{X} = 3.01$ ) และพอใจน้อยในเรื่องความสะอาดของห้องน้ำ ( $\bar{X} = 2.48$ )

ด้านทรัพยากรห้องสมุด พบว่า นักศึกษามีความพอใจปานกลางในเรื่องหนังสือภาษาต่างประเทศ ( $\bar{X} = 3.21$ ) หนังสือพิมพ์ ( $\bar{X} = 3.00$ ) วารสารภาษาต่างประเทศ ( $\bar{X} = 2.98$ ) และพอใจน้อยในเรื่อง หนังสือภาษาไทย ( $\bar{X} = 2.28$ ) และกฤตภาค ( $\bar{X} = 2.70$ )

ด้านโสตทัศนวัสดุ พบว่า นักศึกษามีความพอใจปานกลางในเรื่องไมโครฟอร์ม ( $\bar{X} = 2.56$ ) และพอใจน้อยในเรื่องบันทึกการสัมมนา ( $\bar{X} = 2.05$ ) แผ่นเสียง ( $\bar{X} = 2.12$ )

ด้านเครื่องมือช่วยค้นคว้าวัสดุ พบว่า นักศึกษาส่วนมากมีความพอใจปานกลางในเรื่องระบบการจัดหมู่ที่ใช้ในปัจจุบัน ( $\bar{X} = 3.19$ ) และการจัดเก็บบัตรบรรณนิพนธ์หนังสือพิมพ์ ( $\bar{X} = 3.07$ ) และมีความพอใจน้อยในเรื่องหนังสือบรรณนิพนธ์ ( $\bar{X} = 2.49$ )

ด้านบุคลากร พบว่า นักศึกษามีความพอใจมากในเรื่องความเต็มใจที่จะให้บริการ ( $\bar{X} = 3.51$ ) และพอใจปานกลางในเรื่องความรู้ในการปฏิบัติงานและจำนวนบุคลากร

สำหรับด้านระเบียบข้อบังคับและบริการของห้องสมุด นักศึกษามีความพอใจมากในเรื่องบริการจองหนังสือ ยืม-คืนหนังสือ ( $\bar{X} = 3.62, 3.48$ ) และมีความพอใจปานกลางในเรื่อง เวลาเปิด-ปิดทำการของห้องสมุด ( $\bar{X} = 3.16$ ) และระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือ ( $\bar{X} = 3.10$ ) และมีความพอใจน้อยในเรื่องระยะเวลาการให้ยืมหนังสือสำรอง ( $\bar{X} = 2.30$ ) อัตราค่าบริการถ่ายเอกสาร ( $\bar{X} = 2.38$ )

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

จากการรวบรวมคำตอบของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสรุปได้คือ นักศึกษาเห็นว่าในด้านอาคารสถานที่ห้องสมุดควรขยาย เนื้อที่ให้กว้างขวางกว่าที่เป็นอยู่ ห้องสมุดมีจำนวนโต๊ะ ที่นั่งอ่านไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ และเก้าอี้นั่ง เริ่มชำรุดเป็นจำนวนมาก จำนวนห้องค้นคว้าและสัมมนายังไม่เพียงพอความต้องการ ควรปรับปรุงระบบเครื่องปรับอากาศให้ใช้การได้อยู่เสมอ เพราะลักษณะของตัวอาคารที่ออกแบบไว้สำหรับติด เครื่อง

ปรับอากาศ เมื่อ เครื่องปรับอากาศ เสีย ทำให้ไม่มีทางระบายลม เข้าออก ทำให้ไม่มีสมาธิในการศึกษาค้นคว้า แสงสว่างบางจุดยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะบริเวณชั้นหนังสือ ควรกวดขันในเรื่อง การทำความสะอาดห้องน้ำให้มากขึ้น รวมทั้งการจัดน้ำดื่มและบริการโทรศัพท์สาธารณะซึ่งบางครั้ง เสีย เป็นระยะเวลา

ในด้านหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุของห้องสมุด นักศึกษาเห็นว่าหนังสือที่มี อยู่ไม่ทันสมัย และมีจำนวนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะหนังสือภาษาไทยที่ใช้ประกอบการ เรียนในแต่ละ สาขาวิชา ควรจัดทำวารสารเย็บเล่มให้เร็วขึ้นและ เพิ่มจำนวนรายการขึ้นด้วย สำหรับโสตทัศน- วัสดุมีน้อย ควรเพิ่มปริมาณและจัดทำให้ทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่

ในด้าน เครื่องมือช่วยค้นคว้าวัสดุการอ่าน นักศึกษาเห็นว่าคู่มือรายการควรอยู่ใกล้ กับชั้นหนังสือและการจัดเก็บหนังสือ วารสาร เข้าชั้นยังไม่ทันกับความต้องการของผู้ใช้

ในด้านบุคลากรห้องสมุด นักศึกษาเห็นว่าควรเพิ่ม เจ้าหน้าที่รับ-จ่าย และ เพิ่ม ความเป็นกันเองให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ควรกวดขันการตรวจค้นทาง เข้าออกให้เข้มงวดมากกว่าที่ เป็นอยู่ และควรมีบุคลากรช่วยค้นหาหนังสือตามชั้นด้วย

ในด้านระ เียบยข้อบังคับของห้องสมุด พบว่า นักศึกษาเสนอให้ขยายระยะเวลา การ เปิด-ปิดห้องสมุดเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะระยะก่อนสอบประจำภาค และควร เปิดบริการวันเสาร์- อาทิตย์ด้วย หนังสือสารรองและวารสารควร เปิดให้ยืมได้เร็วขึ้น และมีระยะเวลาการยืมนาน กว่าเดิม การทำบัตรสมาชิกล่าช้า ควรให้ทำและรับบัตรได้เลย

ด้านบริการของห้องสมุด นักศึกษาต้องการให้เพิ่มบุคลากรรับ-จ่ายหนังสือ เพื่อจะ ได้บริการได้รวดเร็วขึ้น เช่นเดียวกับบุคลากรรับ-จ่ายวารสาร เอกสาร และควรให้บริการยืม- คืนในวันหยุดด้วย ควรเพิ่มโต๊ะบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าอีก 1 โต๊ะ และแนะนำบริการ นี้ให้ผู้ใช้ได้มาใช้มากขึ้น รวมทั้งบริการยืมระหว่างห้องสมุดด้วย ควรลดอัตราค่าถ่าย เอกสารให้ ถูกลง และเปิดบริการถ่าย เอกสารในเวลา 12.00-13.00 น. ด้วย และเห็นว่าควรมีการประ ชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดให้มากขึ้น

สำหรับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า สำนักบรรณ สารการพัฒนาจัดดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างดีใน เกือบทุกเรื่อง คือ ด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ เหมาะสมดี ลักษณะอาคาร การจัดแบ่ง เนื้อที่ภายใน บรรยา- กาศของห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากระบบ เครื่องปรับอากาศซึ่งค่อนข้าง เก่าใช้การไม่ได้ เป็น ระยะเวลาเป็นสิ่งที่ต้องปรับปรุง สำหรับหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอื่น ๆ อยู่ใน เกณฑ์ นอกจากรายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศที่มีความล่าช้าอยู่บ้าง ในด้าน เครื่องมือช่วยค้น

ท้าวสุดท้องสมุด ระเบียบข้อบังคับของท้องสมุด บริการของท้องสมุด ส่วนใหญ่บุคลากรของท้องสมุดให้ความร่วมมือและบริการ เป็นอย่างดี ทำให้ได้รับความสะดวกในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นอย่างดี

#### อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับลักษณะท้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ครั้งนี้ พบประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้คือ

1. เกี่ยวกับสภาพการใช้ท้องสมุดโดยทั่วไปพบว่า อาจารย์ถึงร้อยละ 96.1 และนักศึกษา ร้อยละ 66.7 เห็นว่า ท้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผลิวัลย์ รongสวัสดิ์<sup>1</sup> และ ละอองกาญจน์ สุวิชัยพาณิชย์<sup>2</sup> และ วนิดา จินตนาอนุรัตน์<sup>3</sup> ซึ่งเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับอัตราความถี่ในการใช้ท้องสมุด โดยเฉพาะสำหรับนักศึกษา คือ ระหว่าง 6-10 ชั่วโมง/สัปดาห์ สำหรับ เวลาที่ชอบเข้าใช้ท้องสมุด คือช่วงว่างระหว่างชั่วโมง เรียนซึ่งตรงกับกรวิจัยของ วนิดา จินตนาอนุรัตน์ ทั้งนี้เพราะการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานี้ นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเลือกวิชา เรียนได้ ทำให้มีเวลาว่างระหว่างชั่วโมง เรียน อีกประการหนึ่ง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ตั้งอยู่นอกเมือง การเดินทางค่อนข้างไกล ฉะนั้นระหว่างชั่วโมง เรียน นักศึกษาจึงใช้ท้องสมุด เพื่อการศึกษาค้นคว้า ระหว่างพักผ่อนระหว่างชั่วโมง เรียนด้วย

ด้านภูมิหลังในการใช้ท้องสมุด พบว่าส่วนใหญ่ได้จากการปฐมนิเทศการใช้ท้องสมุดแก่นักศึกษาใหม่ ทั้งนี้เพราะ เมื่อ เริ่มเปิดภาคการศึกษาใหม่ ท้องสมุดจะจัดการปฐมนิเทศ-

<sup>1</sup> ผลิวัลย์ รongสวัสดิ์, "การศึกษาความสนใจในการอ่านและการใช้ท้องสมุดคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2519" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

<sup>2</sup> ละอองกาญจน์ สุวิชัยพาณิชย์, "บริการท้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ให้แก่นักศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

<sup>3</sup> วนิดา จินตนาอนุรัตน์, "การใช้บริการท้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523).



นักศึกษาใหม่แต่ละคณะให้ทราบถึงบริการของห้องสมุด การดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของห้องสมุด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจการจัดปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด เพราะห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษานี้

สำหรับวัตถุประสงค์สำคัญในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา คือ ยืมและอ่านหนังสือ วารสารและสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ซึ่งตรงกับการวิจัยของ ทศนา ถาวร ละอองกาญจน์ สุวิชัย-พามิชัย วนิดา จินตนาบุรณัน ซึ่งแสดงว่า นักศึกษาได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดในการค้นคว้าได้เป็นอย่างดี สำหรับอาจารย์ก็เช่นเดียวกับนักศึกษา ส่วนทรัพยากรที่ใช้ในการค้นคว้ามากที่สุดสำหรับนักศึกษาคือ หนังสือภาษาไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตำราภาษาไทยในสาขาสังคมศาสตร์ได้รับการตีพิมพ์เป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบกับตำราในสาขาวิทยาศาสตร์ ประกอบกับความไม่ถนัดในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาส่วนใหญ่จึงทำให้นิยมใช้หนังสือภาษาไทย

การค้นหาค้นหาข้อมูลจากห้องสมุด พบว่า นักศึกษาใช้บัตรรายการมากที่สุด เช่นเดียวกับอาจารย์ ซึ่งตรงกับการวิจัยของ พลวิทย์ ร่องสวัสดิ์ และ ละอองกาญจน์ สุวิชัยพามิชัย แต่ตรงกันข้ามกับการวิจัยของ สุธันนี กี่ศิริ ที่พบว่า นิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชอบหาหนังสือเองตามชั้นมากกว่าการใช้บัตรรายการ การที่มีการใช้บัตรรายการ เป็นคู่มือช่วยค้นหาวัสดุของห้องสมุด แสดงว่าบัตรรายการสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดได้มาก

2. ความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ จากการสำรวจและสังเกตการณ์ของผู้วิจัย ประกอบกับผลการวิจัย ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการมีดังนี้คือ

ด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ อาจารย์และนักศึกษามีความพอใจในลักษณะตัวอาคาร สภาพแวดล้อมและการแบ่งสัดส่วนภายใน จะเห็นว่าตัวอาคารห้องสมุดเป็นอาคาร เอกเทศได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสม สำหรับจำนวนที่นั่งในห้องสมุดนั้นเนื่องจาก ในปัจจุบันจำนวนนักศึกษาได้เพิ่มขึ้น ประกอบกับมีบุคคลภายนอกมาใช้บริการของสำนักด้วย ทำให้ประสบปัญหาที่นั่งไม่เพียงพอ และเนื่องจากในระหว่างชั่วโมงเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่จะเข้ามาใช้ห้องสมุดมาก รวมทั้งในระยะใกล้สอบด้วย ซึ่งปัญหานี้สำนักบรรณสารการพัฒนา นับ เป็น เรื่องที่สำนักบรรณสารการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงโดยการหาทาง เพิ่ม เต็ม เนื้อที่อาคาร เพื่อจัดที่นั่งให้เพียงพอในการบริการผู้ใช้ให้มากขึ้น เช่นเดียวกับปัญหาความสะอาดและการจัดน้ำดื่มให้เพียงพอ สำหรับครุภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคลก็ประสบปัญหาสภาพชำรุดและมีจำนวนไม่เพียงพอ ห้องสมุดจึงควรจัดหาเพิ่มขึ้นและซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อบริการผู้ใช้ให้เพียงพอ เพราะจำนวนที่นั่ง โต๊ะ เก้าอี้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุดอย่างยิ่ง

ด้านหนังสือ วัสดุการอ่านอื่น ๆ และโสตทัศนวัสดุ พบว่า นักศึกษามีความต้องการใช้หนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศ แต่ห้องสมุดจัดให้ไม่เพียงพอ จึงควรเพิ่มการซื้อหนังสือภาษาไทยให้มากขึ้น และเร่งการจัดทำบัตรรายการออกให้เร็วขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการใช้ ซึ่งจะช่วยให้ลดปัญหาหนังสือเก่า ล้าสมัยได้ ทางด้านวัสดุการอ่านอื่น ๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวันนั้นไม่มีปัญหา เนื่องจากสำนักได้จัดบริการไว้อย่างเพียงพอ ส่วนวารสารมักมีปัญหาล้าช้าในการบริการ เพราะได้รับวารสารไม่ตรงตามกำหนด และการเย็บเล่มวารสารมักจะล่าช้า ซึ่งสำนักควรหาทางแก้ไขให้รวดเร็วยิ่งขึ้น สำหรับโสตทัศนวัสดุซึ่งห้องสมุดมีอยู่ พบว่า อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความพอใจน้อยเกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุที่มีอยู่ และบางอย่างมีอยู่แล้วแต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควร จึงควรที่จะพยายามจัดทำให้เพิ่มขึ้นและทันสมัยพร้อมที่จะประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้งานทราบถึงบริการที่มีอยู่รวมทั้งแนะนำวิธีใช้ให้ทราบด้วย

ด้านบุคลากรของห้องสมุด จากการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษาส่วนมากมีความพอใจปานกลางในระดับค่อนข้างมาก เกี่ยวกับความเต็มใจที่จะให้บริการความรู้ในการปฏิบัติงาน และรองลงมาคือ จำนวนบุคลากร จะเห็นได้ว่าบรรณารักษ์ได้พยายามให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดอย่างเต็มที่ในทุกด้าน แต่ในเรื่องจำนวนบุคลากรก็ยังมีปัญหาอยู่บ้าง โดยเฉพาะในงานบริการจ่าย-รับหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ทำให้มีปัญหาในบางครั้งในช่วงระยะเวลาที่มีผู้มาใช้ห้องสมุดมาก เช่น ระยะเวลาใกล้สอบ เป็นต้น ส่วนการจัดดำเนินงานห้องสมุด จากการวิเคราะห์พบว่า สำนักยังขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานในทุกฝ่าย เมื่อเทียบกับมาตรฐานห้องสมุดในเรื่องนี้ผู้บริหารจึงควรพิจารณาเพิ่มจำนวนบุคลากรในฝ่ายต่าง ๆ ให้เพียงพอ อย่างน้อยที่สุดตามมาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้จัดบริการห้องสมุดให้สนองความต้องการของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น

ด้านเครื่องมือช่วยค้นหาวัสดุและการจัดเก็บ พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความพอใจปานกลางกับระบบการจัดหมู่ที่ห้องสมุดใช้ในปัจจุบัน ซึ่งใช้ในระบบ LC (Library of Congress) และส่วนใหญ่ก็ใช้บัตรรายการ เป็นเครื่องมือในการค้นหาหนังสือ แต่จะมีปัญหาเรื่องการจัดเก็บหนังสือเข้าชั้น ซึ่งมักจะไม่ทันกับความต้องการใช้ ซึ่งสัมพันธ์กับปัญหาการขาดแคลนบุคลากรของฝ่ายบริการซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บหนังสือเข้าชั้น หากสามารถเพิ่มจำนวนบุคลากรในฝ่ายบริการได้ ปัญหาการจัดเก็บก็จะหมดไปด้วย

ด้านระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด สำหรับอาจารย์มีความพอใจปานกลางในทุกเรื่อง เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากอาจารย์มักได้รับสิทธิพิเศษใน

การรับบริการของห้องสมุดอยู่แล้วจึงไม่มีปัญหาแต่อย่างใด สำหรับนักศึกษาส่วนมากแม้ว่าจะมีความพอใจปานกลางในเรื่อง เวลา เปิด-ปิดทำการของห้องสมุดอยู่แล้ว แต่ก็มีส่วนที่เสนอให้ขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มขึ้นและให้ยืมในวันเสาร์ด้วย ในปัจจุบันสำนักบรรณสารการพัฒนาได้ขยายเวลาทำการเพิ่มขึ้นกว่าเดิมอยู่แล้ว คือ เปิดทำการเวลา 7.45-17.30 น. และในวันเสาร์เวลา 8.00-15.00 น. การขยายเวลา เปิด-ปิด เพิ่มขึ้นนั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ อีกมาก เช่น จำนวนบุคลากร ค่าใช้จ่ายล่วงเวลา และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ไฟฟ้า เป็นต้น แต่จำนวนผู้มาใช้นอกเวลานี้มีจำนวนน้อย การพิจารณาขยายเวลาเปิด-ปิดทำการจึงยังไม่จำเป็นในขณะนี้ สำหรับการยืมหนังสือในวันเสาร์นั้น ในปัจจุบันสำนักไม่ได้ให้บริการยืมในวันเสาร์ ทั้งนี้เพราะว่าในช่วงเวลาวันเสาร์เจ้าหน้าที่จะได้ทำการเก็บรวบรวมหนังสือได้อย่างเต็มที่เพื่อเตรียมบริการในวันเปิดทำการต่อไป อย่างไรก็ตาม หากผู้ใช้ได้ใช้เวลาช่วงเปิดทำการอยู่ในขณะนี้อย่างเต็มที่ก็น่าจะเพียงพอแล้ว

ด้านบริการต่าง ๆ ของสำนัก ปรากฏว่า อาจารย์มีความพอใจมากในบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการยืม-คืนหนังสือ วารสารและวัสดุอื่น ๆ รวมทั้งบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ยอมเป็นผู้รู้จัก ค้นคว้ากับบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ให้บริการ เป็นอย่างดี ประกอบกับอาจารย์คุ้นเคยกับการใช้ห้องสมุดจากการศึกษาของตนเองมาอย่างดีแล้ว จึงทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องดังกล่าว สำหรับนักศึกษามีความพอใจมากในบริการจองหนังสือ บริการยืม-คืนหนังสือ และพอใจน้อยในบริการถ่ายเอกสารและบริการโทรศัพท์สาธารณะ จะเห็นได้ว่าบริการที่นักศึกษาพอใจมากนั้น เป็นบริการพื้นฐานของห้องสมุด ส่วนบริการอื่น ๆ เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดให้เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้อีกส่วนหนึ่งด้วย

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่จัดดำเนินงานได้ตรงตามมาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัยของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่และบุคลากร อย่างไรก็ตาม จำนวนนักศึกษาและอาจารย์จำนวนมาก ทรัพยากรห้องสมุดและบุคลากรห้องสมุดที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี เป็นสิ่งสำคัญที่ห้องสมุดจะต้องคำนึงถึงและหาทางดำเนินการกับองค์ประกอบทุกด้านของห้องสมุดให้ดำเนินไปอย่างสอดคล้องและเหมาะสมด้วย จึงจะสามารถรักษามาตรฐานห้องสมุดให้ เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์ในทุกด้านได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์  
ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สำนักบรรณสารการพัฒนาควรหาทางขยายเนื้อที่อาคารห้องสมุดให้เพิ่มขึ้น  
ทั้งนี้จากผลการวิจัย แม้ว่าอาจารย์ นักศึกษา มีความพอใจปานกลางในลักษณะตัวอาคาร สภาพ  
แวดล้อม และการแบ่งสัดส่วนภายใน แต่จำนวนที่นั่งยังไม่เพียงพอ รวมทั้งระบบควบคุมอุณหภูมิ  
การระบายอากาศและแสงสว่างซึ่งไม่ดีเท่าที่ควร สำหรับบุคลากรห้องสมุดก็ประสบปัญหาในเรื่อง  
จำนวน เนื้อที่สำหรับปฏิบัติงานซึ่งไม่เพียงพอ จะเห็นได้ว่าสำนักบรรณสารการพัฒนาได้ก่อสร้าง  
มาเป็นเวลา 10 กว่าปีแล้ว จำนวนผู้ใช้ห้องสมุด จำนวนผู้ปฏิบัติงาน เพื่อบริการผู้ใช้ห้องสมุดได้  
เพิ่มมากขึ้นทุกปี รวมทั้งจำนวนวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ได้จัดหามา เพื่อบริการผู้ใช้ก็ได้เพิ่มจำนวน  
มากขึ้นเรื่อย ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น เครื่องปรับอากาศ แสงสว่างภายใน ก็  
เสื่อมสภาพได้ตามอายุการใช้งาน ฉะนั้นจึงควรที่จะได้หาทางขยายเนื้อที่อาคารห้องสมุดให้  
กว้างขวางขึ้น เพื่อรับกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งจำนวนผู้ใช้ จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงาน จำ-  
นวนทรัพยากรห้องสมุด และส่วนประกอบอื่น ๆ ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์กว่าที่เป็นอยู่ อันจะทำให้  
การดำเนินงานห้องสมุด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในเรื่องครุภัณฑ์ควรเพิ่มจำนวน โต๊ะ  
เก้าอี้ ให้เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ และควรปรับปรุงให้มีสภาพใช้การได้อยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม  
หากสำนักบรรณสารการพัฒนาได้รับอนุมัติให้ขยายตึกออกไปได้ตามที่ขออนุมัติไปแล้ว ก็คงจะลด  
ปัญหาด้านเนื้อที่ลงได้

2. สำนักบรรณสารการพัฒนาควรจัดหาหนังสือภาษาไทยในสาขาวิชาที่เป็นที่  
ต้องการใช้ของนักศึกษาของสถาบันให้เพิ่มมากขึ้น สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศสามารถจัด  
หาได้เพียงพอแล้ว จะเห็นได้ว่า จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพอใจน้อยในหนังสือภาษา  
ไทย แม้ว่าจำนวนหนังสือของห้องสมุดจะมีเพียงพอ เมื่อ เทียบกับ เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย  
แต่การที่นักศึกษามีความพอใจน้อยในหนังสือภาษาไทย ย่อมแสดงว่านักศึกษามีความต้องการ  
ใช้หนังสือภาษาไทยมาก และห้องสมุดจัดหาใหม่บริการยังไม่เพียงพอ การที่นักศึกษาต้องการใช้  
หนังสือภาษาไทยมากอาจ เป็น เพราะว่ามีควมถนัดและ เข้าใจได้ลึกซึ้งกว่าภาษาอังกฤษ เมื่อ เปรียบ  
เทียบกับอาจารย์แล้วจะ เห็นว่าจากผลการวิจัย อาจารย์ส่วนใหญ่มีความพอใจในระดับปานกลาง  
ค่อนข้างมากในเรื่องหนังสือภาษาต่างประเทศ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความถนัดและความ เข้าใจในภาษา  
อังกฤษของอาจารย์มีมากกว่า ฉะนั้นนโยบายในการจัดหาหนังสือของสำนักบรรณสารการพัฒนา

จึงควรพิจารณาในเรื่องจำนวนหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ได้อัตราส่วนที่ถูกต้องและเหมาะสม ตามความต้องการของผู้ใช้อื่นจะทำให้ทรัพยากรห้องสมุดที่มีอยู่ได้ถูกนำไปใช้อย่างคุ้มค่า

สำหรับโสตทัศนวัสดุซึ่งเป็นทรัพยากรห้องสมุดที่จำเป็นอย่างหนึ่งจากการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความพอน้อย เมื่อเทียบกับทรัพยากรห้องสมุดอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องโสตทัศนวัสดุ การแนะนำการใช้โสตทัศนวัสดุยังไม่เพียงพอ ทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากผู้ให้บริการเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่โสตทัศนวัสดุก็มีความสำคัญอยู่ไม่น้อยในการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนการสอน ฉะนั้นสำนักบรรณสารการพัฒนาควรจะได้พิจารณาปรับปรุงทางด้านโสตทัศนวัสดุให้มีปริมาณที่มากขึ้น ทันสมัย และให้บริการได้รวดเร็วและกว้างขวางยิ่งขึ้น

3. สำนักบรรณสารการพัฒนาควรพิจารณาหาทางวางระเบียบข้อบังคับของห้องสมุดให้รัดกุม โดยสามารถให้ผู้ให้บริการซึ่งได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา ข้าราชการของสถาบันปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่วางไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความพอใจปานกลางในทุกเรื่องเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด ส่วนนักศึกษามีความพอน้อยในบางเรื่อง ซึ่งได้แก่ ระยะเวลาการให้ยืมหนังสือสำรอง อัตราค่าบริการถ่ายเอกสาร เป็นต้น จะเห็นได้ว่าในการให้บริการห้องสมุดสำหรับอาจารย์นั้น สำนักบรรณสารการพัฒนาได้ให้บริการแก่อาจารย์ค่อนข้างเป็นพิเศษมากกว่านักศึกษาในทุกด้าน เช่น จำนวนที่ให้ยืม ระยะเวลาการให้ยืม อัตราค่าปรับและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ จนบางครั้งทำให้เกิดปัญหา โดยเฉพาะในเรื่องหนังสือที่มีผู้ต้องการใช้ แต่หนังสือที่ต้องการนั้นไปอยู่ที่อาจารย์เป็นเวลานาน จึงควรที่จะได้พิจารณาหาทางให้รัดกุมกว่าที่เป็นอยู่

4. สำนักบรรณสารการพัฒนาควรพิจารณาปรับปรุงบริการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บริการพื้นฐานของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จากผลการวิจัยพบว่าการบริการของสำนักบรรณสารการพัฒนา อาจารย์มีความพอใจมากในบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการยืม-คืนหนังสือ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด และนักศึกษามีความพอใจมากเกี่ยวกับบริการจองหนังสือ บริการยืม-คืนหนังสือ บริการจัดหาหนังสือตามความต้องการของผู้ใช้ จะเห็นได้ว่าการจัดบริการพื้นฐานของสำนักอยู่ไม่เต็มที่ที่พึงสมควร เพราะสามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเพียงพอ แต่มีบางด้านที่ผู้ใช้มีความพอน้อย คือ บริการถ่ายเอกสาร บริการโทรศัพท์สาธารณะ บริการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแม้ว่าสิ่งเหล่านี้จะมีให้บริการหลักของห้อง

สมุด แต่การจัดบริการเสริมเหล่านี้ให้สนองความต้องการของผู้ใช้ได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นการส่งเสริมให้การดำเนินงานของสำนักบรรณสารการพัฒนาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้-  
อย่างสมบูรณ์ขึ้น

5. สถาบันควรจะได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สำนักบรรณสารการพัฒนาในจำนวนที่มากพอสำหรับการพัฒนาห้องสมุดในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านทรัพยากรห้องสมุด อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ บุคลากร เพราะห้องสมุดเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการให้บริการทางวิชาการ ซึ่งเป็นการสนองวัตถุประสงค์ของสถาบันในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการได้ส่วนหนึ่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้มีการศึกษา เปรียบเทียบการจัดดำเนินงานห้องสมุดและการให้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาระหว่างห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วย
2. ควรศึกษา เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาแต่ละคณะในสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
3. ควรศึกษาความต้องการใช้บริการห้องสมุดของบุคคลภายนอก เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาปรับปรุงการจัดบริการของห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย